

MONITOR GOSPODARCZY INSTYTUTU ZACHODNIEGO

5/2026
1.06.2026

Redakcja:
dr Piotr Andrzejewski,
dr Justyna Schulz

SYTUACJA EKONOMICZNA W NIEMCZECH – kwiecień 2026 r.

Według raportu Federalnego Ministerstwa Gospodarki i Energii niemiecka gospodarka cechuje się krótkoterminową odpornością, jednocześnie wykazując skłonność do hamowania wzrostu. PKB do końca marca br. wzrósł o 0,3% w ujęciu kwartalnym. Za wzrost odpowiadała konsumpcja prywatna i publiczna oraz dodatni wkład handlu zagranicznego. Po eskalacji konfliktu na Bliskim Wschodzie pogorszyły się zarówno nastroje wśród firm, jak i nastroje konsumenckie. Import w ujęciu miesięcznym wzrósł o 5,1%, a eksport jedynie o +0,5%. Kondycja przemysłu pozostawała słaba (spadek produkcji czwarty miesiąc z rzędu). Podobnie negatywna tendencja utrzymywała się także w przemyśle chemicznym oraz logistyce. Handel detaliczny i konsumpcja zniżkowały: realne obroty detaliczne w marcu zmniejszyły się o -0,8%. Inflacja podniosła się w kwietniu do 2,9%, głównie przez energię, której ceny wzrosły o 10,1%, przy stabilnej inflacji bazowej 2,3%. Rynek pracy również odnotował osłabienie: spadła liczba pracujących, a bezrobocie nieznacznie wzrosło. Liczba upadłości firm obniżyła się w ujęciu miesięcznym o 5,8%, jednak w ujęciu rocznym była wyższa o 4,9%.

ANALIZY

🕒 Nowe umowy handlowe UE jako odpowiedź na politykę celną USA – wnioski z analizy Instytutu Ifo

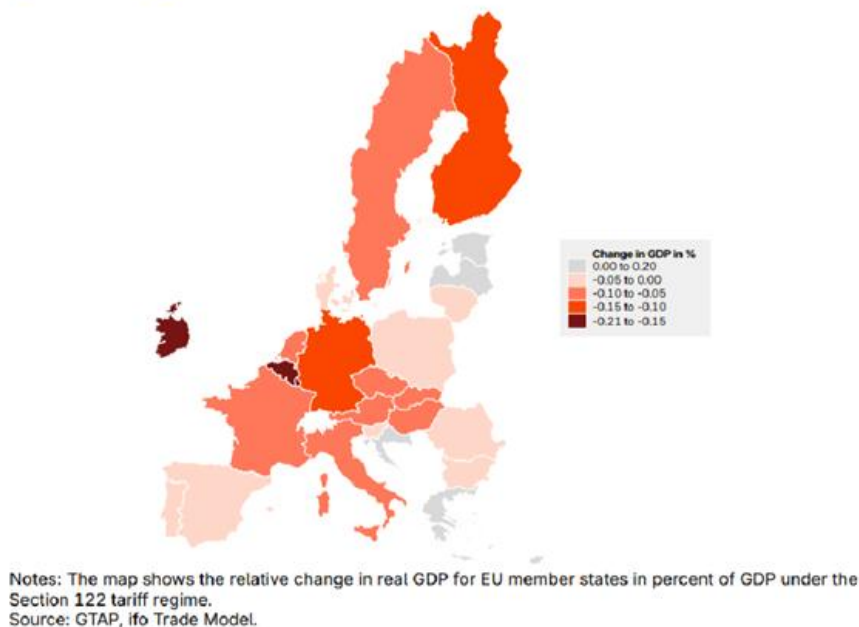
W analizie ekonomicznej przygotowanej przez Instytut Ifo pt. „Agreements – Global Europe 2.0” postawiono pytanie, w jakim stopniu umowy handlowe UE z państwami P7 (Mercosur, Indie, Indonezja, Malezja, Tajlandia, Australia oraz Zjednoczone Emiraty Arabskie) mogą zrekompensować straty wynikające z polityki celnej administracji prezydenta Donalda Trumpa. Autorzy koncentrują się na ocenie potencjału gospodarczego europejskiej inicjatywy strefy wolnego handlu „Global Europe 2.0”, analizując możliwy wpływ nowych porozumień na przepływy handlowe UE, tworzenie wartości dodanej w poszczególnych sektorach oraz poziom PKB.

Analiza obejmuje dwa scenariusze. Pierwszy, protekcjonistyczny, koncentruje się na kosztach polityki celnej USA dla gospodarek państw członkowskich UE. Drugi odnosi się do potencjalnych skutków zawarcia przez UE nowych umów handlowych w dwóch wariantach: płytkiej oraz głębokiej liberalizacji barier handlowych.

W scenariuszu protekcjonistycznym raport zwraca uwagę na ogólny spadek zarówno eksportu, jak i PKB we wszystkich państwach UE. Najbardziej dotknięty ma zostać sektor przemysłowy, w którym wartość dodana obniży się w skali całej UE o około 1,3%, podczas gdy sektor usług nie odczuje istotnych negatywnych konsekwencji. Koszty te będą jednak rozłożone nierównomiernie pomiędzy państwa członkowskie (rysunek 1). Z przeprowadzonych symulacji wynika, że największe straty poniosą gospodarki o silnym sektorze przemysłowym, takie jak Belgia, Irlandia oraz Niemcy.

Rysunek 1.

Figure 15: Change in Real GDP—Scenario 1 (EU Member States)

Prezentując alternatywny scenariusz, autorzy koncentrują się na siedmiu państwach lub grupach państw, z którymi UE podpisała lub planuje podpisać umowy handlowe. Są to:

- 1) państwa Mercosur (Brazylia, Argentyna, Urugwaj i Paragwaj),
- 2) Indie,
- 3) Zjednoczone Emiraty Arabskie,
- 4) Australia,
- 5) Indonezja,
- 6) Malezja,
- 7) Tajlandia.

W styczniu 2026 r. UE podpisała umowę z państwami Mercosur, kończącą ponad dwudziestoletni proces negocjacyjny. Umowa została ratyfikowana przez wszystkie państwa Mercosur. Część handlowa porozumienia jest tymczasowo stosowana od 1.05.2026 r., a pełne wejście w życie szerszej umowy wymaga zakończenia politycznie trudnych procedur ratyfikacyjnych przez wszystkie państwa członkowskie oraz wyjaśnienia kontrowersji dotyczących zgodności porozumienia z prawem unijnym. Również w styczniu 2026 r. Komisja Europejska zakończyła negocjacje dotyczące umowy handlowej z Indiami, która ma wejść w życie na początku 2027 r. Ponadto we wrześniu 2025 r. Komisja Europejska i Indonezja sfinalizowały negocjacje dotyczące umowy o partnerstwie gospodarczym (CEPA). Z kolei w marcu 2026 r. zakończono negocjacje w sprawie umowy handlowej

z Australią. Umowa z ZEA spodziewana jest w połowie 2026 r., natomiast negocjacje z Malezją i Tajlandią mają zakończyć się do 2027 r.

Zdaniem autorów zawarcie tych umów przyniesie jednoznacznie pozytywne efekty gospodarcze. W zależności od zakresu liberalizacji (wariant płytki lub głęboki) PKB UE wzrośnie od około 0,18% do 0,43%, natomiast eksport zwiększy się od 1,3% do 3,4%. Raport podkreśla, że efekty te mogą nie tylko zrekompensować straty wynikające z polityki celnej USA, lecz także je przewyższyć.

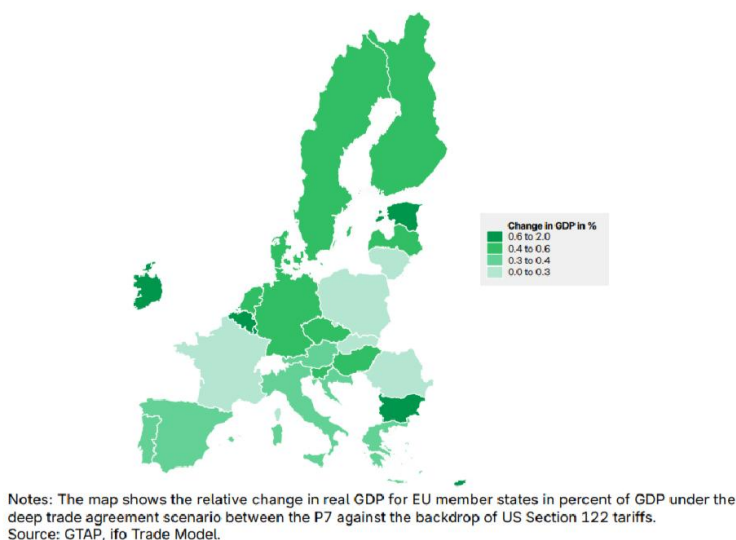
Kluczowym kanałem pozytywnego oddziaływania ma być sektor przemysłowy. To właśnie produkcja dóbr przetworzonych oraz eksport dóbr przemysłowych odpowiadają za większość prognozowanych korzyści. Pozytywne efekty odnotuje również sektor usług. Odmienna sytuacja dotyczy sektora rolnego, który według prognoz zanotuje spadek wartości dodanej. Wynika to częściowo z dzisiejszej struktury wymiany handlowej z państwami P7. Obecnie państwa UE eksportują do tych krajów przede wszystkim dobra przemysłowe, zwłaszcza produkty przemysłu motoryzacyjnego, chemicznego oraz komputerowego, których udział wynosi niemal 12% całego eksportu. Z kolei państwa P7 eksportują do UE głównie produkty rolne, stanowiące ponad 20% ich eksportu do państw unijnych. Zdaniem autorów nowe umowy handlowe dodatkowo pogłębią tę strukturę wymiany.

Autorzy wskazują, że wszystkie państwa UE skorzystają na nowych umowach. Skala korzyści będzie jednak zależeć od struktury gospodarki, powiązań z rynkami P7 i miejsca danego kraju w globalnych łańcuchach wartości. Największe korzyści mają osiągnąć kraje o silnym sektorze przemysłowym. Jak wskazano w raporcie: „Państwa członkowskie, które ponoszą największe straty w związku z taryfami celnymi USA (np. Belgia, Irlandia czy Niemcy), znajdują się również wśród największych beneficjentów umów handlowych z P7”.

Z raportu wynika, że Polska, podobnie jak pozostałe państwa UE, skorzysta na liberalizacji handlu przede wszystkim poprzez wzrost eksportu oraz zwiększenie aktywności w sektorze przemysłowym i usługowym. Jednocześnie sektor rolny, podobnie jak w Niemczech, ma odnotować spadek wartości dodanej. Generalnie skala korzyści z nowych umów jest tym większa, im bardziej uprzemysłowiona jest dana gospodarka. W wariancie głębokiej liberalizacji Polska ma odnotować wzrost PKB o 0,3%, natomiast Niemcy o 0,52% (rysunek 2). Spadek wartości dodanej w rolnictwie szacowany jest na 2,30% w Niemczech oraz 0,61% w Polsce.

Rysunek 2.

Figure 19: Change in Real GDP—Scenario 2 (EU Member States)

Zdaniem autorów nowa polityka celna USA stwarza dodatkową przestrzeń zachęcającą do finalizacji nowych umów handlowych. Zarówno UE, jak i jej partnerzy handlowi wykazują większą gotowość do zawierania takich porozumień w obliczu protekcyjnych działań Stanów Zjednoczonych. Analiza wskazuje również, że nawet ograniczone ułatwienia w handlu międzynarodowym mogą wywierać pozytywny wpływ zarówno na wzrost PKB, jak i dynamikę eksportu. (JS)

→ [ECONPOL Policy Report. Global Europe 2.0 – The Economic Potential of New EU Trade Agreements in an Era of US Protectionism](#)

WIADOMOŚCI

🕒 Napięcia między kanclerzem Merzem a Katheriną Reiche

Kwiecień upłynął pod znakiem napięcia wokół Katheriny Reiche, minister gospodarki z CDU, po jej ostrej krytyce propozycji SPD dotyczących polityki energetycznej i cen paliw. Reiche zarzuciła socjaldemokratom, że ich pomysły są kosztowne, mało skuteczne i prawnie wątpliwe. Wywołało to irytację kanclerza Friedricha Merza, który publicznie wezwał Reiche do zachowania powściągliwości. Dziennik „Handelsblatt” ukazał szerszy kontekst relacji w rządzie. Kanclerz ma krytycznie oceniać styl zarządzania Reiche w ministerstwie, politykę personalną oraz negatywną atmosferę w resorcie. Napięcie występuje pomimo faktu, że oboje politycy są zbliżeni ideowo, zwłaszcza w podejściu ordoliberalnym. Mimo spekulacji o możliwej dymisji Reiche jej pozycja w CDU mogła się umocnić. Gospodarcze skrzydło partii, zwłaszcza koło parlamentarne *Parlamentskreis Mittelstand* z Christianem von Stettenem na czele, wyraźnie stanęło po jej stronie, uznając, że merytorycznie ma rację w sporze z SPD. Reiche miała się stać punktem odniesienia dla ordoliberalnej części CDU, a solidarność partyjnych środowisk może sprawić, że wyjdzie z kryzysu silniejsza. Jednocześnie ten konflikt ujawnił głębszy problem w rządzie: napięcie między reformistyczną, rynkową retoryką CDU a koniecznością kompromisów z SPD w koalicji.

→ [Handelsblatt, Katherina Reiche und Friedrich Merz – Ein Herz und keine Seele](#)
→ [Die Welt, CDU-Wirtschaftsflügel stellt sich hinter Katherina Reiche](#)

🕒 „Przeindustrializowanie” Niemiec

Ekonomiści Markus Brunnermeier oraz Stefan Kolev opublikowali program „10 punktów dla odpornych Niemiec”. Autorzy wyszli z założenia, że niemiecki model gospodarczy oparty na silnym przemyśle i eksporcie traci skuteczność w warunkach zmian geopolitycznych i technologicznych,

a prognozy wzrostu są słabe. Skupiają się na pojęciu „odporności” rozumianym jako zdolność gospodarki i społeczeństwa do adaptacji po wstrząsach bez utraty spójności społecznej. Proponują więc nie tyle obronę istniejących struktur, ile „przeindustrializowanie” (*Umindustrialisierung*) kraju w stronę nowych technologii, takich jak AI, biotechnologia, komputery kwantowe, nowe materiały i przyszłe modele biznesowe.

Plan zakłada m.in. uelastycznienie rynku pracy, ochronę przejść zawodowych zamiast ochrony każdego miejsca pracy, wprowadzenie indywidualnych kont edukacyjnych, bonów szkoleniowych i ułatwień w przekwalifikowaniu. Ekonomiści postulują też przebudowę państwa socjalnego, w tym powiązanie wieku emerytalnego z oczekiwaną długością życia, stabilizację składek i świadczeń oraz lepsze wsparcie dla osób realnie zagrożonych ubóstwem. W przypadku polityki podatkowej proponują m.in. korzystniejsze traktowanie strat przedsiębiorstw, integrację podatku od działalności gospodarczej z podatkiem korporacyjnym, poszerzenie bazy podatkowej i możliwe odciążenie niższych oraz średnich dochodów. Dziesięciopunktowa agenda obejmuje także energię, UE, handel, deregulację, cyfryzację administracji i obronność, a jej celem jest stworzenie całościowej reformy, która wykracza poza podziały partyjne. Warto zaznaczyć, że jest to próba przełamania dominującej narracji, która mówiła o zmniejszaniu udziału przemysłu w gospodarce na rzecz nowoczesnych usług.

➔ [Handelsblatt, Spitzenökonomen legen Zehn-Punkte-Plan für Reformen vor](#)

🕒 **Kolejne problemy z dostępnością mikroczipów**

Nowe sankcje UE wobec chińskiego producenta półprzewodników Yangzhou Yangjie Electronic Technology pogłębiły problemy z dostawami chipów dla europejskiej, w tym niemieckiej, motoryzacji. Yangjie był wykorzystywany jako alternatywne źródło po wcześniejszych zakłóceniach w dostawach związanych z firmą Nexperia, której relacje z chińskim właścicielem Wingtech doprowadziły do utraty dostępu do ważnych zakładów w Chinach. Według ekspertów usunięcie Yangjie z łańcucha dostaw może zwiększyć presję na innych producentów, wydłużyć terminy dostaw i utrudnić szybkie uzupełnianie braków.

„Handelsblatt” zauważa także dylemat branży: europejscy producenci aut potrzebują tanich, masowo dostępnych standardowych chipów z Chin, ale zależność od chińskich dostawców staje się coraz bardziej ryzykowna politycznie i logistycznie. Nexperia deklaruje odbudowę mocy produkcyjnych w Malezji, na Filipinach i u partnerów zewnętrznych, jednak nie wiadomo, czy zdąży przed wyczerpaniem zapasów u klientów, które według dziennika „Handelsblatt” mogą wystarczyć tylko do lipca-października 2026 r. Dodatkowym problemem jest to, że wielu producentów półprzewodników przekierowuje inwestycje w stronę bardziej dochodowych chipów dla sztucznej inteligencji.

➔ [Handelsblatt, EU-Sanktionen verschärfen Chipmangel in der Autoindustrie](#)

KALENDARIUM

DATA	MIEJSCE	WYDARZENIE
01.04.2026	Berlin	Niemieckie instytuty gospodarcze obniżyły wspólną prognozę wzrostu gospodarczego. W 2026 r. PKB ma wzrosnąć tylko o 0,6%, a w 2027 r. o 0,9%, przy inflacji bliskiej 3%.
01.04.2026	Australia	Rząd federalny wniósł 50 mln euro za pośrednictwem Funduszu Surowcowego na projekt Nolans australijskiej firmy Arafura Rare Earths Ltd. na Terytorium Północnym. Projekt koncentruje się na wydobywaniu pierwiastków ziem rzadkich (neodym, prazeodym).
14.04.2026	Berlin	Katherina Reiche spotkała się ze swoimi ukraińskimi odpowiednikami – ministrem gospodarki Ołeksijem Sobolewem i ministrem energetyki Denysem Szmyhałem – na dwustronnych rozmowach przy okazji niemiecko-ukraińskich konsultacji rządowych.
15.04.2026	Berlin	Sekretarz stanu Gitta Connemann otworzyła 9. spotkanie sieciowe „Więcej przedsiębiorczyń w MŚP”. W 2025 r. 16% wszystkich firm w Niemczech było zarządzanych przez kobiety.
16.04.2026	Bruksela	Komisja Europejska zatwierdziła niemieckie obniżki energii elektrycznej dla przemysłu na podstawie przepisów dotyczących pomocy publicznej.
21.04.2026	Hanower	Minister Reiche wzięła udział w hanowerskich targach przemysłowych. Krajem partnerskim wydarzenia była Brazylia. Podczas targów Ministerstwo Gospodarki i Energii oraz agencja handlu zagranicznego APEX-Brasil podpisały memorandum o zacieśnieniu współpracy start-upów między dwoma państwami.
22.04.2026	Berlin	Minister gospodarki Katherina Reiche przedstawiła wiosenną prognozę rządu federalnego. W ocenie ministerstwa sytuacja dla rozwoju gospodarczego jest obecnie mniej korzystna niż przewidywano na przełomie roku. Negatywnie oceniono także dynamikę wpływów podatkowych do budżetu.
27.04.2026	Akwizgran, Duisburg, Dormagen, Erkelenz	Federalne Ministerstwo Gospodarki i Energii przyznało około 85 mln euro z programu STARK na cztery projekty transformacyjne w Reńskim Zagłębiu Węglowym i Zagłębiu Ruhry, które mają uruchomić łączne inwestycje warte prawie 240 mln euro. Projekty obejmują m.in. zakład recyklingu baterii w Dormagen, fabryki baterii w Akwizgranie i Duisburgu oraz rozbudowę produkcji w Erkelenz.
27.04.2026	Berlin	Niemcy i Wielka Brytania zainauguowały pierwsze wspólne forum gospodarczo-rządowe, poświęcone wzrostowi, konkurencyjności i odporności gospodarczej. Oba państwa chcą zacieśnić współpracę w zakresie bezpieczeństwa gospodarczego, surowców krytycznych i odpornych łańcuchów dostaw, aby zmniejszać zależności i wzmacniać konkurencyjność. Forum jest projektem w ramach niemiecko-brytyjskiego traktatu o przyjaźni i współpracy z 2025 r.
28.04.2026	Berlin	Bank rozwoju KfW opublikował pierwszy raport roczny z funkcjonowania inicjatywy WIN na rzecz kapitału wzrostowego i innowacyjnego. Do końca 2025 r. zainwestowano 2,64 mld euro, głównie w scale-upy. Środki trafiają przede wszystkim do firm w

		późniejszych fazach rozwoju. Celem jest osiągnięcie inwestycji o wartości 12 mld euro do 2030 r.
28.04.2026	Berlin	Eksperska komisja przy Ministerstwie Gospodarki i Energii przedstawiła rekomendacje mające wzmocnić pozycję Niemiec i Europy w obszarze sztucznej inteligencji, konkurencyjności i suwerenności technologicznej. Propozycje obejmują m.in. budowę europejskiej infrastruktury AI, zwiększenie finansowania innowacji, łatwiejszy dostęp do danych, ograniczenie biurokracji i regulacji oraz skuteczniejsze egzekwowanie zasad konkurencji wobec dużych platform.
29.04.2026	Berlin	Rząd federalny przyjął projekt ustawy zmieniającej federalny plan zapotrzebowania na sieci elektroenergetyczne, aby przyspieszyć i uporządkować rozbudowę sieci przesyłowych. Do planu ma zostać dodanych 45 nowych inwestycji, w tym połączenia z Danią, Wielką Brytanią i Szwajcarią
29.04.2026	Emden	Kanclerz Friedrich Merz oraz minister Katherina Reiche uczestniczyli w 4. Narodowej Konferencji Morskiej, poświęconej konkurencyjności europejskiej gospodarki morskiej, bezpieczeństwu żeglugi i inwestycjom w nowoczesne technologie. W wydarzeniu wzięło udział ok. 800 uczestników, głównie przedstawiciele biznesu morskiego.
30.04.2026	Weißwasser	Urząd Gospodarki i Kontroli Eksportu w Niemczech (BAFA) przejmie w swoim oddziale w łużyckim zagłębiu węglowym obsługę nowego federalnego programu dopłat do samochodów elektrycznych, którego celem jest ułatwienie osobom prywatnym przejścia na neutralną klimatycznie mobilność.
25.03.2026	Berlin	Rząd Federalny przyjął nowelizację ustawy o gospodarce energetycznej (EnWG) w celu wdrożenia europejskiego pakietu dotyczącego rynku wewnętrznego gazu i wodoru.
26.03.2026	Berlin	Ministerstwo Gospodarki ogłosiło nabór dla firm w ramach inicjatywy Doskonałości Przedsiębiorstw Ochrony Klimatu.
26.03.2026	Berlin	Minister Katherina Reiche oraz szef resortu środowiska, ochrony przyrody i bezpieczeństwa jądrowego minister Carsten Schneider przedstawili rządową Agendę Chemiczną.
30.03.2026	Berlin	Bank Rozwoju (KfW) rozpoczął zbiórkę funduszy na poczet Growth Fund II. Rząd federalny i KfW Capital uczestniczą w projekcie jako kluczowi inwestorzy, wnosząc odpowiednio 200 mln euro i 120 mln euro. Fundusz docelowo ma osiągnąć 1 mld euro.